

Augusztus 4.
 A pártot
 amíg a mun-
 Ha azonban
 valóvá válik,
 fővéseket mi

mondja, de
 egy puská-
 egy apró ké-
 evolverre, le-
 át, a ravasz
 hálk sercegés
 ká a butor
 verlövés a ki-
 bosszuját jut-
 harc idegre-
 revolver.

nk mellé ál-
 ársunk. Mű-
 azt mondja,
 milliókat kell
 almat. Kicsi,
 zítik, egyelő-
 a készüléket.

A konzerv-
 ialista érzel-
 es. A gyára-
 li a készülék
 készíti éjnek

ség kisegítő
 nepekre egy
 egy elő-
 regyőzés sze-
 20-ig a fenti

ondnokság.

elnde la Sbtu
 erőffendeu
 ndergärtneria

nen, die die
 sche Sprache
 ihre Offerte
 tüche bis zum
 zukommea

ár Lukács
 ent.

ÉSEK
 vastagabb
 detés 50 lej,
 edvezmény
 idő jelleg
 ortó helyez
 lója 250 lej

nk mellett
 an kezelt

RT
 litva — 5
 ységben.

adea
 11. sz.

csinos bel-
 orozottszo-
 érbeadó. In-
 il lehet Clu-
 Regina Maria
 elet, ügyvédi

iztosító tár-
 netőeg már
 al bíró üzlet-
 keres meg-
 dalalmazással.
 zások „Élet-
 gére kiadoba

gy teljesen
 ratu szep
 tettes utca
 szobahasz-
 két-három
 részére is.
 n. Berthelot
) 25.

Dr. Ramaseter Róbert
 I. Díszter 2. Il. 8.
 Bud

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

1150 Lej
 600
 620
 110

X. évfolyam • 176 szám
 1929 Augusztus 6 Kedd
 * 5689 év Tamuz 29 *

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
 Str. Bog. Maria No. 36. Tel. 4-13
 és a
LLOYD EXPRESS
 Str. Golu No. 20. Telefon 14-55
 hirdetési irodák vesznek fel

A kényszeregyességi eljárás első mérlege

A kényszeregyességről szóló törvény életbe lépését vegyes érzelmelek fogadták az ország gazdasági körei. A kereskedők és a kisiparosok fellélegzetek a törvény kihirdetésének napján, mert az új törvény elkergeti szemük elől az örök-ké fenyegető csőd remképeit. A gyárosok viszont keserűséggel fogadták az új törvényt, attól tartottak, hogy a gyáripar erősen meg fogja szenvedni az új rendszert. Attól féltek, hogy a hallatlanul gyenge falon álló romániai kereskedelem a törvény életbe lépése esetén meg fogja ragadni az alkalmat a tömeges kényszeregyességre, ami a gyáripar követeléseinek ötven százalékát egyszer és mindenkorra elvinné.

Most, hogy a kényszeregyességi törvény életbe lépett, bebizonyosodott, hogy följogos volt minden aggodalom. Az új törvény hatályos volt minden napokban mintegy huszonket kényszeregyességi kérelmet adtak be. Mind a huszonket esetben már a kényszeregyességi törvény megszavazása előtt csak egy hájszálon fogott a csőd és az illető cégek horribilis erőfeszítéseket tettek, hogy a csőd elrendelését legalább a kényszeregyességi törvény életbe lépéséig meg tudják akadályozni. Ezeket a kényszeregyességi eljárásokon a hitelezők nemcsak hogy nem vesznek, de részükre egyenesen nyereséget jelent. Hiszen ha a cégeknek nincs megadva a lehetőség a kényszeregyességre, akkor nem tudják kikerülni a csődtől. Hogy pedig a csőd mit jelent, azt mindenki jól tudja, legjobban tudják a hitelezők.

Evek óta alig volt csőd Romániában, amelynek tömegeiből a hitelezők egy harmadát is látják volna. A csődeljárás mindent megvevett. Így lett szállóigévé, hogy a legrosszabb egyesség is jobb a legjobb kényszeregyességi eljárások során a hitelezők hozzá fognak tudni jutni követeléseiknek legalább egy részéhez, a cég pedig tovább fogja tudni folytatni üzletét, vagy üzemet. Így jól jár az adós, jól jár a hitelező és jól jár az ország gazdasági élete is.

De még ha igaz is volna az a megállapítás, hogy a kényszeregyességi törvény a beteg közigazgatási viszonyok miatt járva-nyszerűen fogja kitermelni a kényszeregyességi eljárásokat, akkor sem jelent ez semmi akadályt sem a hitelezőkre nézve. Nem történik egyéb, csak az, hogy a hatalmas duinózókból a gyáripar visszakérül a reaktások alapjára. Mit ér az, ha valamelyik gyár hitelezőinek sorában milliók tételekkel szerepelnek egyes cégek, akikről azonban a gyáros is jól tudja, hogy sohasem lesznek abban a helyzetben, hogy kötelezettségeiknek százszázalékosan meg tudjanak felelni. Az ilyen adós ideig-óráig kiúszik az árral, újabb és újabb injekciókkal próbálja magát életben tartani, végül is meghalhatatlanul elnyeli a csőd, de vele együtt elnyeli a csőd a hitelező százszázalékos követelését is. Ha a dubióz-adósok követelések lesznek a kényszeregyességi eljárás eszközeihez nyúlni, akkor némelyik gyáros talán le kell majd írja kintlévőségeinek ötven százalékát, viszont a megmaradt ötven százalék egy csapásra reálisá lett, amellyel kalkulál-

ni lehet és amelyre komoly üzleti számításokat lehet bázisozni.
 Ezért kell megállapítanunk, hogy a kényszeregyességi eljárás bevezetésének első mérlege kedvezően zárult. A törvény

épen a huszonnegyedik órában jött és a gyakorlati példák azt mutatják, mennyire egészséges hatással van a gazdasági életre. Természetes, egymagában a kényszeregyességi törvény nem alkalmas arra,

hogy a gazdasági válságot megoldja. Az első lépés sikerült s ha Madgearu miniszter megvalósítja a többi beígért ter-veit, akkor nem lesz többé akadálya az ország gazdasági szanalásának.

Hatalmas deficittel zárult Románia első félévi külkereskedelmi mérlege

Ugy az Import, mint a kivitel lényegesen visszaesett

(Bucuresti-Bukarest, aug. 5. Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium statisztikai osztálya most terje közé jelen-teset Románia első félévi külkereskedelmi mérlegéről, amely 4 milliárd 277 mil-lió 231 ezer 7 lej deficitet mutat ki. 1929 első hat hónapjában ugyanis Románia 14 milliárd 266 millió 406 ezer 914 ér-tekben importált árut, az export azon-ban csak 10 milliárd 29 millió 175 ezer 907 lejt tett ki. E deficit nem az import növekedéséből jött létre. Sőt ellenkező-leg: az év első szemeszterének behozatá-

valával szemben az 1929 január elsejétől július elsejéig behozott áruk értéke mint-egy 2 milliárd lej csökkenést mutat ki. 1928 első felében 16 milliárd 411 millió 340 ezer 75 lejre importáltunk, míg az export 12 milliárd 617 millió 386 ezer 94 lejt tett ki. 1928 első félévének deficitje tehát 3 milliárd 733 millió 953 ezer 51 lejt tett ki. Az import csökkenése kétségtelenül az ország gazdasági helyzetének súlyos-bodására, a piac felvevő képességének

nagymértvű csökkenésére vezethető vissza. Az export visszaesése viszont abban leli magyarázatát, hogy az elmúlt évi rossz termés miatt a gabonakivitel csak-nem teljesen stagnált és így az ország elesett külkereskedelmi bevételeinek je-lentős részétől. A most következő hóna-pokban azonban már megkezdődik az év első féléves kivitelé, amelytől gazdasági körökben azt remélik, hogy nemcsak az első féléves deficitjét fogja eltüntetni, de fölösleget is produkál.

Kétmilliárd lejjel emeli a kormány a bankjegyforgalmat

Az állam ismét megkezdi a belföldi adósságok kifizetését

(Bucuresti-Bukarest, aug. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi- és iparkamarák szövetségének kongresszusa Madgearu ipariügyi miniszter beje-lentette, hogy az állam és a CFR a napokban ismét megkezdi a belföldi adósságok kifizetését. Mintegy 2 milli-árdot tesz ki az az összeg, amellyel a miniszter szerint az állam és a vasutak törlesztési fogják a belföldi iparral szemben fennálló adósságaikat, ami azt jelenti, hogy az állam 2 milliárd lejjel növeli a bankjegyforgalmat. A hír nemcsak az érdekelt hitelezők között váltott ki meglepődést, de megnyugtatólag hatott az egész romániai pénz-piacra, amelynek megkönnyebbüléséhez a bankjegyforgalomnak 19 milliárdról 21 milliárdra való felemelése nagymér-tekben fog hozzájárulni.

Ismeretes, hogy a stabilizáció után közvetlenül a kormány az állam flott adósságainak kifizetésére akarta a kül-földi kölcsönből rendelkezésére bocsá-tott összegeket felhasználni és ezzel je-lentős emelkedést idézett volna elő a bankjegyforgalomban. Kifizetésre került volna ugyanis mintegy 6 milliárd lej, ami az akkori 21 milliárd lejt kitevő bankjegyforgalmat mintegy 25 százalé-kal növelte volna. A Banca Nationala intervenciója nyomán azonban kény-telen volt az állam a kifizetéseket be-szüntetni. Ugyanis az állam hitelezői, mielőst követelésüket megkapták, si-ettek a bankokkal szemben fennálló kö-telezettségeiknek eleget tenni. A ban-kok viszont siettek a külföldi pénzín-tézeteknél rendezni azokat a hiteltartó-zásokat, amelyeket azért vettek igény-be, hogy a belföldi iparvállalatokat, amelyek az államtól hiába várták kö-veteleik teljesítését, támogathassák. A belföldi adósságok kifizetése tehát, ahelyett, hogy megkönnyebbülést hozott volna a piacra, nehézségeket okozott a Banca Nationalának és egy adott pilla-natban veszélyeztette a stabilizáció si-

kerét. A bankok ugyanis, hogy külföldi tartozásaikat fizethessék, devizát kér-tek a Banca Nationalától. Ezek a kéré-sek annyira felszaporodtak, hogy a Banca Nationala deviza-stokkját jelen-tős mértékben csökkentették. A Banca Nationala ezért interveniált a kor-mánynál, hogy szüntesse be a kifizetéseket, részéről pedig felemelte a disz-kontlátat.

Most azonban az adósságok kifizetése sokkal kedvezőbb feltételek mellett ve-szi ismét kezdetét. A jó termés követ-keztében ugyanis közelebből hatalmas devizakészlet jön majd be az országba és ha a belföldi adósságok kifizetése új-ból a külföldi hitelek visszatartását eredményezné, a bankoknak nem kell a Banca Nationalához fordulni, mert az exportörökkel devizaszükségletüket ki fogják elégíteni. A kormány optimiz-musa annál is indokoltabb, mert au-gusztus 15-ikén egyébként is esedékes a svéd tröszt 30 millió dollárja.

A washingtoni román követ tiltakozik Popovici alkonzul megveretése és letartóztatása ellen

(Bucuresti-Bukarest, aug. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Legutóbbi szá-munkban jelentettük, hogy Popovici Jánost, Románia clevelandi alkonzul-ját, az amerikai rendőrség letartóztat-ta. Letartóztatás közben a rendőrök su-lyosan bánalmazták az alkonzult, aki ellen volt felesége feljelentésére indult meg az eljárás, gyermekük tartásdíjá-nak pontatlan fizetése miatt. Az eset

kinos feltűnést keltett nemcsak Ameri-kában, de Bukarest politikai köreiben is, annál is inkább, mert a Popovicit ért inzultus nyílt utcán történt és a ro-mán diplomáciai kar egyik tagja ily módon nyilvános botrány középpontjába került, ami az ország jóhírnevének öregbítéséhez nem tulságosan járulha-tott hozzá.

Mielőst a külügyminisztérium Popo-vici letartóztatásáról és annak körülmá-nyeiről hivatalos uton is tudomást szerzett. Mironescu külügyminiszter utasítást adott, hogy az amerikai ható-ságoknál tiltakozzanak ez ellen a szé-gyenletes aktus ellen. Románia wa-shingtoni ügyvivője távirati utasítást kapott erre vonatkozólag.

A cionista kongresszus erélyes lépéseket tesz Londonban a Szent Fálnál történt incidens miatt

Weizmann nagy beszédben válaszolt az általános vitában elhangzott beszédekre. Az összes pártok szónokai újra támadták az angol kormány Palesztina-politikáját

(Zürich, aug. 4. Az Uj Kelet tud.) A kongresszus tanácskozásai alatt többször is esett említés a jeruzsálemi Szent Fálnál történt ismeretes incidensről, amelyben az angol hatóságok a zsidóságot súlyosan sértő magatartást tanúsítottak. Emiatt a delegátusok egész sora a legélesebb hangon fakadt ki a zsidóellenes angol közigazgatási tényezőkről és az ezek által még mindig fenntartott szemellen. Maga a konfliktus ügye már hónapok óta húzódik és a szabadságon levő

Sir John Chancellor főkörmányzó Londonba való elutazása előtt ígéretet tett a palesztinai zsidóság előtt megjelent küldöttségének, hogy az ügyet közmegegyezésre fogja az angol kormánytól elvétni.

Mint ismeretes, arról van szó tulajdonképpen, hogy az arabok olyan építkezést akarnak végezni a Kotel Maaravi mellett, amely megakadályozná, hogy a zsidók a Szent Fálhoz jussanak. Ezt az építkezést akarták az elnök jom-kippur napján megkezdeni, ami természetesen a zsidóság felháborodását és energikus ellenállását hivatkozta.

A kongresszuson elhangzott kritikával kapcsolatban az általános vita bevezetése előtt Nachum Sokolow válaszképpen felolvasta azt a deklarációt, amelyet az Exekutive testületileg fogalmazott meg ebben a kérdésben. A deklaráció szövege a következő:

„A XVI. kongresszus összeszűkösötte az Exekutive és igen sok delegátus is közvetlen információkat kaptak Palesztinából, amelyekből az tűnik ki, hogy

a palesztinai kormány a mohamedán testületek részére adott engedélyre, amelynek alapján a Kotel Maaravi közvetlen szomszédságában bizonyos építkezéseket végezhetnek, mely aggodalommal töltötte el Palesztina zsidó lakosságát.

Ezek a munkálatok elsősorban egyenes összeköttetést fognak létesíteni az úgynevezett Haram-terület és egy arablakóház között, amely közvetlenül a Kotel Maaravival létező zsidó imahelyre nyílik.

Az Exekutive hivatalos garanciát kapott arra, hogy ezeknek a munkálatoknak az elvégzése nem fog magától vonni semmi olyanfélélt, ami alkalmas volna arra, hogy a Szent Fálnál imádkozó zsidókat kellemetlenül érintené vagy zavarná. Annak ellenére, hogy az Exekutive tudomásul vette a palesztinai kormány a zsidó aggodalmait, az adott válaszában foglalt biztosítékokat, mégis köteletségének tartja annak figyelmeztetést felhívni arra a tényre, hogy egy közvetlen átjáróhely építése a Haram-terület és a zsidó imahely között egyenesen azt a praktikus hatást fogja maga után vonhatni, amelyet a kormány kívánása és a mi saját jogos követelésünk alapján feltétlenül elkerülendő volna. Ez azonban a kérdésnek éppen az az oldala, amely az egész palesztinai zsidóságban és a világ zsidóságában tapasztalható izgatottságot előidézte. Minden legális jog, amellyel az építkezéseknél szóbanforgó telkek tulajdonosai rendelkeznek, korlátozva van a palesztinai kormány az elismert kötelessége által, hogy megvédje a zsidóknak azt a jogát, hogy a Kotel Maaravinál zavartalanul imádkozhassanak.

A kongresszus kívánásának megfelelően és a politikai bizottsággal egyetértésben a cionista Exekutive haladéktalanul delegációt küld Londonba az-

zal a feladattal, hogy illetékes helyen kifejezésre juttassa azt a komoly aggodalmait, amellyel a kongresszus a jelenlegi helyzetet tekintve.

A gyarmatügyi államtitkár fel kell világosítani annak sürgős szükségességéről, hogy tegye meg azokat az intézkedéseket, amelyek praktikus érvenyt szereznek a kormány által adott garanciáknak a Kotel Maaravira vonatkozó zsidó jogok tekintetében, továbbá

Mindenki panaszkodik a palesztinai kormányra

Legutóbbi jelentésünkben megkezdők a zürichi kongresszus általános vitájának ismertetését. A közel öt napig tartott Generaldebatte további lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

J. Berger beszarábiai klacionista a galutbéli hebraizációs munka napirendretizését üdvözli, egyben közli, hogy a beszarábiai zsidóság, bár nagy mértékben van, száz százalékosan eleget tett a Keren Kajemettel szembeni kötelezettségének.

Farchy (szefard) sajnálattal állapítja meg, hogy a kongresszuson még mindig nem a héber a tárgyalási nyelv. A bulgáriai zsidóság nevében üdvözli a Jewish Agency kibővítését és kéri, hogy a cionista propagandát terjesszék ki a spanyol zsidóságra is, amelyet eddig elhanyagoltak ebben a tekintetben.

Dr. Glückson palesztinai demokrata felpanaszolja, hogy az ottani kormányt, amely a zsidóságnak annyi nehézséget okoz, kár az Exekutívénak tulajdonos védelembe venni.

Különbösen kifogásolja a bevándorlás formalitásainak megszigorítását a hozzátartozóknál.

Az állami földke szétosztása tekintetében a palesztinai kormány szembe helyezkedik a mandátum rendelkezéseivel és sérelmes a zsidóságra a kormány magatartása a Kotel Maaravi ügyének elintézésében is, mint ahogy a nevelésügy terén felállított zsidó követeléseket sem vette tekintetbe.

Nem lehet visszalépni.

Dr. Hindes klacionista védelembe veszi az Exekutívét, amely elsőnek alkalmazta a modern államtudományi módszereket azon támadásokkal szemben, amelyek a cionizmus előtt messianizmusba való visszaesést jelentik. Azt is elismeri, hogy az Agency-választások nem feleltek meg a cionista szervezet demokratikus szellemének, de

teremtse meg azokat a biztosítékokat, amelyek alapján a Kotel Maaravi előtti térségnek tulajdonképen nyilvános ájtatossági és imádkozóhely jellegét semmi körülmények között ne lehessen megbolygatni.

A deklarációt a kongresszus állva hallgatta végig és egyhangulag tette magáévá. A határozat alapján a deklarációban említett bizottság azonnal utra is kelt Londonba, hogy a szükséges lépéseket illetékes helyen megtegye.

a nemcionisták együttműködésétől egyáltalán nem félti a cionizmust.

Elítéli, hogy a közpénzekkel kolonizációs kísérleteket kockáztassanak meg és védelmébe veszi a produktív magánkezdeményezést az ültetvénygazdaságban.

Jean Fischer klacionista szerint az angol kormány rossz viszonya a Pa-

Weizmann válaszol az elhangzott kritikákra

Az általános vitában elhangzott felszólalásokra Weizmann adta meg a választ, aki beszédeben többek között a következőket mondotta:

— Eredetileg nem volt szándékomban beleszólni a vitába, de mert ennek során bizonyos kérdések merültek fel, kötelességemnek tartom azokra felelni. Mindenek előtt visszautasítom azt a szemrehányást, hogy én a palesztinai helyzetet kielégítőnek akartam volna a kongresszus előtt megfesteni. Semmit sem hallgattam el, a Palesztina-kormányt nem vettem védelmembe, de nem is támadtam, hanem kizárólag tényeket soroltam fel. Az a taktika azonban, hogy a palesztinai kormány hibáért az Exekutívét teszik felelőssé, arra kényszeríti az Exekutívét, hogy védelmi állást foglaljon el az angol kormány mellett. Józán mérlegelés alapján én azt hiszem, hogy bizonyos téren haladást értünk el. A kormányhoz való helyzetünk a saját erőnkől függ és a világ köztudatától, amely Angliát enyhébben hajlandó megítélni, mint mi.

Amíg gyengék vagyunk, sok dologban fog minket jogtalanság érni.

De vaserejű tényeken mégsem tehetjük túl magunkat és akármilyen nehéz

lesztinamunkához annak a következménye, hogy a zsidóságnak hamis a cionizmushoz való beállítottága. Tekintettel arra, hogy Palesztinára való jogunk teljesen független az ország helyzetétől,

elhibázott dolognak tartja, hogy a palesztinai gazdasági helyzetet kápepze a cionista politika alapját.

Az Agency kérdésében már nem lehet visszavonulni, de a cionista szervezetnek biztosítania kell domináló befolyását az új testületben.

A cionista eszme túlnőtt a cionista szervezeten.

Schmarjahu Lewin sajnálattal állapítja meg, hogy egyes cionisták helyett, hogy az Agency kibővítésében a cionizmus diadalát látnák, nyomott hangulatot igyekeznek teremtetni a kongresszuson. Ót, vagy még több évvel ezelőtti bizonyára nem ellenezte volna senki azon körök bevonását, amelyek a cionista gondolat befolyása alá kerültek, ha nincsenek is benne a cionista szervezetben. Feltétlenül örvendetes dolog, hogy a cionista eszme ma túlnót a cionista szervezet keretein.

Menachem Ussischkin azért helyesli az Agency kibővítést, mert ezzel nem érintik a cionizmus alapvető elveit és bűnnek minősíti, hogy valaki emiatt elhagyja a szervezetet.

Szemére veti a galutbéli klacionistáknak, hogy elfanyagolták az ifjúságot,

amely emiatt a szármacsoporthoz került, ahol még van lendület és idealizmus.

is, türelmesen kell tanulnunk a tapasztalatokból. Ezen az uton talán kevesebbet lehet elérni, de ez az egyedüli út, amely lehetséges. Magam is súlyosan éreztem meg sok mindent Palesztinában, de erre csak az a válaszom lehet, hogy többet és energikusabban kell dolgoznunk és új, meg új pozíciókat elfoglalnunk.

Az orosz cionisták sorsa.

— Arlosoroff dr. politikai akciót követelt az üldözött oroszországi cionisták érdekében. Szerintem ez keresztülvihető, miután az orosz kormányra, mely nem törődik a világ közvéleményével, nem lehet benyomást gyakorolni ebben az irányban még akkor sem, ha fel is veszi majd Angliával a diplomáciai kapcsolatot. Ez nem jelenti azonban azt, hogy az Exekutive tétlen maradjon, mert az igazság az, hogy

az egyetlen lehetséges megoldást igyekezett megvalósítani áltál, hogy minél több orosz cionistát kiementett a szovjet karmaiból.

Stephen Wise nem cselekedett helyesen, amikor ebben a kérdésben a saját szakálára, az Exekutive megkérdezése nélkül interveniált az angol kormánynál.

Mi a nagyobb bátorság?

— Ami a Jewish Agency kibővítését illeti, ennek negatív oka van, az tudniillik, hogy a Palesztina-építés a mai tempóban nem mehet tovább, mert a cionista szervezet erre a feladatra nem kielégítő kisebbség volna. Van azonban egy pozitív ok is ez az: a hitünk, hogy a Palesztina gondolat utat fog találni minden zsidó szívbe, aki azal érintkezésbe jut.

A Balfour-deklarációt nem kizárólag a cionistáknak adták.

En azonban, hogy válaszoljak Jicchak Grünbaumnak azon kijelentésére, hogy én csak a kongresszuson érzem magam szabad embernek, a Balfour-deklarációban nem látok ajándékot, hanem egy óriási követelést. Az eelőtt érzett ömult és magamra vettem az ígát, hogy napról napra kemény munkával pénzt szerezzek, embereket hozzak az országba, pusztá földkeből termékeny falvakat csinálni, amihez nagyobb bátorság kell, mint néhány angol tisztviselőt támadni.

A Fekete-tenger gyöngye KONSTANCA

Avárosi kaszinó megnyitása

Nagy művészi attrakciók. Naponta színházi előadás. Cabaret-Dancing. 2 Jazz-band
Összes játékok államilag engedélyezve: Baccarat, chemin de fer, roulette, Bul sib. — Fenséges terasz gyönyörű kilátással a tengerre. — Elsőrangú buffet.

„PALACE” szálloda

250 szoba teljes komforttal és étteremmel.

Strand és fürdő Mamala a világ legszebb strandja. Az ország legremekebb pihenő és szórakozó helye.

Az élet igen olcsó Konstanczán.
Bukarest—Konstancia 7 vonat naponta. — Fürdővonatok 50% engedménnyel.

Medkezdődött a közigazgatási reform végrehajtása

A Berliner Tageblatt feltűnő kritikája a közigazgatási törvényről és a kormány kisebbségi politikájáról

(Bucuresti-Bukarest, aug. 5. Az Uj Kelet tudósítójától). A belügyminisztériumban lázas munka folyik Mirto belügyi államtitkár irányítása mellett megkezdődtek az előkészítő munkálatok a közigazgatási reform alkalmazására. Mint ismeretes, a pénteken tartott minisztertanács központi bizottságot nevezett ki, amely előkészíti, majd ellenőrzi a közigazgatási reform végrehajtásának hatalmas, hónapokait igénylő munkáját. A bizottság a következőképpen alakult:

A Központi bizottság

Elnök: Vaida Sándor belügyminiszter. Tagok: Mirto belügyi államtitkár, Steie, Ioni Romulus és Paul Neaulescu egyenlő kénárok, valamint Marinescu belügyi államtitkár, Joanovic, az állami könyvtar vezérigazgatója, Hossu románok, a hidak és az utak vezérigazgatója, Visoianu egészségügyi vezérigazgató és Petre Ghitescu, az elemi iskolák vezérigazgatója. A bizottságnak ezen kívül tagjai lesznek a belügyminisztérium összes vezérigazgatói és néhány specialista, akiket a kormány fog kinevezni.

A központi bizottság égisze alatt fog dolgozni az a hét albizottság, amely a területi vezérigazgatóságok felállítását előkészíti. E hét albizottság elnökei vagy közigazgatási vezérigazgatók, vagy pedig a belügyminisztérium főosztályából fognak kikerülni, tagjai pedig a tartományhoz tartozó megyék prefektusai lesznek. Ezeknek az égisze alatt alakul meg hetvenegy megyei bizottság, amelyek elnökei a megyei prefektusok lesznek s amelyeknek négy tagját a belügyminisztérium nevezi ki. A megyei bizottságoknak albizottságai lesznek a járási bizottságok, élükön a prefektossal. A bizottságok munkáját Mirto belügyi államtitkár és Marinescu belügyi államtitkár fogják ellenőrizni. A járási bizottságok a megyei bizottságokhoz lesznek alárendelt munkájuk eredményéről, ezek viszont a tartományi bizottságokhoz keresztül a belügyminisztériumban működő központi bizottságnak referálnak. A központi bizottság fog az albizottságok jelentései alapján a választási listák összeállításáról, a fővárosi községekbe való csoportosításáról és a járásiokba való elosztásáról gondoskodni.

Idő és prioritás

A Berliner Tageblatt legújabb számában bukaresti tudósítójának tollából vezettek föl a közigazgatási törvényről és megállapítja, hogy bár a liberálisok és kapcsolódó partikái kivonultak a parlamentből, a közigazgatási reform parlamentre vitája még sem volt szerencsés. Mindenekelőtt is azért, mert a kormány és a kisebbségek között komoly konfliktus tört ki, mert a reform egyes intézkedéseiben a kisebbségek teljes joggal láthatnak ismételen megígért jogok megszorítását. Ha Romániában kisebbségi jogokról beszélnek, ugye ezek a románságnak egy igen nagy része nem jöhet ért, hanem prioritásról lehet távolról sincsen hívesmíróról szó. A romániai kisebbségek nem kérnek többet, mint amit számukra a nemzetközi szerződések és az alkotmány biztosítanak, az azonban megszorítás nélkül kéri és kívánja a román egységállam legfőbb küldöttét a világba. Ezen a Maniu-kormánytól elvárható volt, hogy munkára való lekintettel, teljes meggyőzést fog tanúsítani a követelésekkel és a hangulatok szemben, amely a követelések megígért áll. Még nem lehet végleges ítélet alkotni a Maniu-kormány kisebbségi politikájáról. A miniszterelnök későbbi bizonyos kidolgozását ígérte meg az ősi honfoglalás és ennek szellemét tartalmazó smernünk kell. De objektív megállapítás, hogy a kormányval szemben

várakozások nem kis mértékben alaptalanoknak bizonyultak.

A végül nem valósult meg

Maga a közigazgatási reform az eddigi centralisztikus rendszerrel szemben kétségtelenül haladást jelent a demokratikus önkormányzás irányába. A végül azonban olyan autonóm önkormányzó testületek felállítására, amelyek egy-egy közigazgatási kerülethez tartozó egyén szűk körben kielégíthetők — nem valósult meg. Meg kell adni, hogy Romániában ma nincs meg a szükséges atmoszféra szélesebbkörű decentralizáció számára. Súlyosan triss és közvetlen ma még a román népben a nagyromán állam elméje, semminthogy hasonló természetű követelések kellő megértéssel találkoznak. Epen ezért a törvényre emelkedett javaslat távolról sem hasonlít a sok-

kal haladabb törvénytervezethez, amelynek létre professor által megírt indoklása a szociológiai katalának és bizonyításnak mesterműve.

A kisebbségeknek azonban mindenestre meg van az a keserű észük, hogy az irtani tanácskozásokon keresztül vitt módosítások majdnem minden esetben az ő rovására mentek. Midőn dr. Roth, a német párt elnöke, a polgármesterválasztás kérdésénél azt kérte, hogy töröljék az a passzust, amely szerint a szavazatok kétharmada szükséges ahhoz, hogy valaki polgármesterré legyen választható és ellenkező esetben a kormány nevezi ki, mert ez azt jelenti, hogy a kisebbségi városokban sem lehet kisebbségi polgármestert választani — Vaida Sándor belügyminiszter azt válaszolta, hogy a kérdést nem lehet kizárólag a demokrácia szempontjából megítélni, mert más mo-

mentumok is tekintetbe jönnek. Vagyis: demokrácia fentartással? Melyek azok a momentumok, amelyek a demokratikus megfontolásokat háttérbe szorítják? Mindenesetre tény, hogy a tanácskozás során a kormány különböző ígéretekkel, amelyeknek megvalósítása enyhítendő a kisebbségek elégedetlenségét.

A gentleman Maniu-kormány

A kisebbségeknek azonban a nagy román állam tízéves fennállása óta meg kellett tanulniok, hogy az ígéretek, amelyek nincsenek törvényerővel fellegyvezve, bizonyos szépséggel fogadják. Nem kevésbé igaz, a Maniu-kormányval szemben meg van a bizalom, hogy gentlemani magatartást várjanak tőle. A közigazgatási törvény a sűrűn kisebbség lakta területek helyzetén inkább rontott, mint javított, semmiesetre sem valósítja meg azt, amit a kormány a gyulafehérvári határozatokban megígért, hogy tudniillik a kisebbségek saját népi választottja útján, saját nyelvükön igazgathatják magukat, itélkezhetnek maguk fölött. Am nemcsak a romániai kisebbségek, de az egész európai közvélemény elvárja, hogy a kormány összel beváltja ígértét a kisebbségi kérdés megoldását illetően.

Ma kezdődik a hágai kormánykonferencia

A francia sajtó tartózkodva ír a rainai kiűrités kérdéséről

Hága, aug. 5. A japán delegáció Adatci vezetésével elsőnek érkezett meg Hágába. Este félhét órakor megérkeztek az angolok is. Ma délután megjötték a németek, utánuk az olasz delegáció érkezik a délutáni folyamán, míg a franciákat az esti órákban várják.

A holnapi megnyitó ülésen elnökválasztás lesz és a munkarend megállapítása. A francia lapok cáfolják azt az értesítést, hogy Briand pályázna a konferencia elnökségére. Azt állítják, hogy a miniszterelnök meg akarja őrizni teljes akciósabadságát s a maga részéről is azon van, hogy a konferencia elnökének Jaspárt nyerjék meg. A lapok szerint

tehát szó sem lehet arról, hogy Briand kívánna saját elnöksége kedvéért Jaspárt visszalépésért.

A konferencia ülészakaról írva, a holland lapok kiemelik, hogy három különböző irányzatú felfogás kerül szembe a kormánykonferencián. Franciaország a Joung-tervezet változatlanul való elfogadása mellett foglal állást s ehhez az állásponthoz csatlakozik Olaszország és Belgium is. Anglia részéről Snowden a tervezet módosítása mellett foglal állást s ezt a kis államok, Jugoszlávia, Románia és Görögország támogatják. A harmadik a német álláspont, amelynek értelmében először biztosítékokat kell nyu-

tani a rajnai kiűritést illetően s ezután kell tárgyalni a Joung-tervezetet.

Páris, aug. 5. A Le Journal a hágai konferenciával kapcsolatban írt cikkében megállapítja, hogy a legnagyobb problémája a konferenciának a rajnai kiűrités kérdése lesz. A kiűritést egy a németek, mint az angolok sürgetik s nem akarják tekintetben figyelembe venni Franciaország és Belgium érdekeit. A lap szerint a kiűrités következményeivel és a francia és belga érdekekkel feltétlenül számolni kell és a kiűritésnek csak abban az esetben szabad bekövetkeznie, ha sikerült megtalálni a zálogokat az európai béke és biztonság biztosítására.

Mindössze nyolcvankilométeres átlagsebességet tudott elérni a Zeppelin amerikai útján

Az 5331 mérföldnyi utat 64 óra és 1 perc alatt tette meg a léghajó, amely időből 67 óra 30 percet az Océán fölött töltött el. A léghajó potyautasát internálták és az első hajóval visszaküldik Európába

Newyork, aug. 5. Ma hajnalban negyed négykor (középeurópai idő szerint) a Zeppelin erős szélben leszállt a Lakehursti repülőterre. A Zeppelint a repülőterén soha nem látott óvásokkal fogadták. Ejjel 1 óra 52 perckor (amerikai időszámítás szerint) bevonatták a légi kikötő hangárjába. A leszálláskor az addig erős szél már lényegesen alábbhagyott s így a leszállás simán ment végbe, noha a levegő nem volt teljesen áramlásmentes.

A léghajó útjának teljes ideje 94 óra és 1 perc. A napból megállapították, hogy a Graf Zeppelin ezen az útján 5331 mérföldet tett meg, ami nyolcvan kilométeres óránkénti sebességre felel meg.

A Lakehurstba való érkezés után a léghajó potyautasát azonnal internálták és a legközelebbi hajóval visszaküldik Németországba. Eckener nem volt hajlandó a nevét elárulni, mert nem akarja, hogy reklámhoz jusson otromba csinyje miatt, amely az utasok életét veszélyeztethette volna. Az utasok azt állítják, hogy a potyautas Buschcow Albert és dortmundi származású. A Herald kölése szerint a Lakehursti repülőterén először megjelent Graf Zeppelin utaskabinjaiból hatalmas német zászlók lengtek. A repülőterén óriási tömeg övációzott a léghajó feltű-

nésekor. Newyork, aug. 5. Eckener dr. már a hajnali órákban fogadta a sajtó munkatársait s rámutatott előtűk arra, hogy a Gibraltártól a léghajó óceán fölötti útja mindössze 67 óra 30 percet vett igénybe. Ezen az utvonalon a léghajó 102 kilométeres, azaz ötvenöt csomo sebességgel haladt. Eckener szerint ez az útja újból beigazolta, hogy a Graf Zeppelin a kedvező időjárási viszonyok mellett is teljes biztonsággal meg tud felelni a hozzája fűzött várakozásoknak.

Az újságírók kérdézősködéseire Eckener kiemelte még, hogy az ut minden részletében rendkívül érdekes és tanulságos volt. Az állandó ellenszél ellenére a személyzet nem fáradt s ha az utiprogram azt kívánja, akár rögtön megkezdhetnék a világkörüli utat is, mert a motorok teljesítménye sem hagy kívánni valót maga után.

A léghajó jövő szerdán indul vissza Lakehurstból Friedrichshafenbe.

Az utasok is teljes megelégedéssel beszéltek az élményeiről. Több utas azt a kívánságát fejezte ki, hogy ugyancsak repülőúton, a léghajón óhajtana visszatérni Európába. Ezt a kívánságot Eckener sajnálatára nem honorálhatja, mert a visz-

szatéró ut jegyeit még az indulás előtt előre lekötötték amerikai utasok kábel táviratok útján a léghajóműveknél.

A Graf Zeppelin lerögzítése után egyébként az amerikai vámvizsgáló közegek és a német konzulok együtt mentek a léghajóra s míg a vámvizsgálat tartott, a sajtó képviselőit sem engedték a vámőrök az utazókhoz. A vizsgálat megejtése után autóbuszokba ültek az utasok és betarttak Newyorkba.

Saját magának és nejeinek életfogytiglani nyugdíjat biztosít, ha beiratkozik a **Munkások Runkant-egylete**be. Beiratkozni lehet: Cluj, Str. Memorandului 23. (volt Unió-utca) minden hó elsejét és 15-ét követő vasárnapon délután 2-4-ig, minden nagyobb helyen, ahol fiókjaik vannak és a központban: Timisoara III., Bulev. Carol 10. sz.

A hadadi körjegyző iparigazolványt kér a rituális zsidó fürdőtől

A falu antiszemita jegyzője kijelentette, hogy őt is zsarolják, miért ne zsaroljon ő is. Csak jegyző ur nem engedi befejezni a rituális fürdő átalakítását

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi nap folyamán ismét panaszos levelet kézbesített ki a szerkesztőségünknek a posta. Ezúttal a hadadi zsidóság fordul szerkesztőségünkhez és hivatkozva arra a türethetetlen helyzetre, amelyet éveken keresztül egy ottani hatósági ember teremt a zsidóság számára, kéri, hogy kövessünk el mindent, hogy a hatóságok zaklatásainak többet ne legyenek kitéve.

Hadadon éveken keresztül Csák László, a falu különben kisebbségi jegyzője, képviseli a hivatalos antiszemitizmust. Ez az ember minden alkalmat megragad arra, — panszolják levelükben a hadadi zsidók — hogy a zsidó lakosságot állandó vegzációival rettegésben tartsa. Csák László azonban nincs minden üzleti érdek híján és az alatt a négy év alatt, amíg Hadadon fejtette ki a közre nézve oly áldásos működését, a zsarolásoknak egész sorozatát követte el.

Minden ok nélkül kötött bele az emberekbe és pénzét követelt tőlük.

— A prefektúrán — jelentette ki egyszer tanuk előtt — engem is zsarolnak, miért ne zsaroljak én is ott, ahol arra alkalmam nyílik. Mindenesetre egy község jegyzője részéről, vivő ember fekszik. A kilenc éhségstrájkoló politikai fogoly, akik ma lépnek éhségstrájkjuknak 41. napjába, — rettenetes tusát viv a leglassabb halálnemek leglassubbikával: az éhhalállal. Amint már megírtuk legutóbbi számunkban, az elterjedt hírek szerint, a 9 leírhatatlan állapotban levő fogoly közül négynél a katasztrófa bármelyik pillanatban beállhat. **Chaja Lipschitz, Szenkovits Sándor, Máthé Neumann Ernő és Imbri Péter** napok óta önkivületi állapotban fekszenek és rettenetes hörgésük árulja csak el, hogy ezekben a csonttá aszott mumiákban még van élet. Chaja Lipschitz a 26 éves beszarabiai tanárnő na összesen 29 kilós. Lehetetlen ráismerni, mondják azok, akik egészségesen látták valamikor ezt a különben is törékeny testű nőt. Máthé Neumann Ernő állapota viszonylagosan is a legsúlyosabb. Már betegesen került be a börtönbe. Pár hónapot már le is ült és még betegében kezdett hozzá az éhségstrájkhoz, amelynek ma ér-

Csák László, Hadad község korlátlan hatalmú kényura, az ellene tett feljelentések ellenére is még mindig állásában van,

sőt eddigi ténykedéseit oly hallatlan hatalmi visszaélésekkel gyarapítja, amelyek valóban példátlanul állanak a hatósági visszaélések történetében.

Hadad község piacán már száz év óta áll az ottani zsidó hitközség rituális fürdője. Nagy anyagi áldozatok árán a zsidó hitközség előljárósága elhatározta, hogy az idők folyamán meglehetősen rossz állapotban visszamaradt fürdőt restaurálni fogja. A munkások már épen a tetőt fedték be, amikor Csák László alkalmassnak látta az időt, hogy hivatalos tekintélyével ő is közbelépjen. Megvizsgálta az építkezést, majd

feljelentést tett a szolgabírósnál, hogy a zsidók egy fürdőt építettek, amelyet ipar nélkül akarnak használni.

A szolgabírósnak a jegyző hamis adatai alapján természetesen nem tehetett mást, minthogy elrendelte a fürdőnek a

lepecsételését. Nem kételkedünk abban, hogy a szolgabírósnak a maga részéről ténylegesen hivatalos formalitásnak tett eleget, amikor a feljelentés adatai alapján a fürdőt lepecsételte. Csák László azonban rosszhiszeműen informálta feletteseit, mert neki, aki már négy év óta vezeti a falu ügyeit, feltétlenül tudnia kellett volna, hogy azt a fürdőt nem most, hanem kerek száz évvel ezelőtt építették és hogy ez alatt a száz év alatt a rituális fürdő hatóságilag engedélyeztetten működött. Különben is igazán nevetséges dolog elképzelni, hogy a hitközségnek a rituális fürdő felállítására iparért kelljen folyamodnia. Egy rituális fürdő építése épen olyan diszkrecionális joga minden hit-

Kilenc ember vívódik az éhhalállal a kolozsvári katonai kórházban

Negyvenegyedik napja tart a kolozsvári kommunista foglyok éhségstrájkja

(Cluj-Kolozsvár, aug. 5. Az Uj Kelet tud.) Ma már egyáltalán nem kétség: **A kolozsvári katonai kórház első emeleti kórtermében 9 halálusát vívó ember fekszik.** A kilenc éhségstrájkoló politikai fogoly, akik ma lépnek éhségstrájkjuknak 41. napjába, — rettenetes tusát viv a leglassabb halálnemek leglassubbikával: az éhhalállal. Amint már megírtuk legutóbbi számunkban, az elterjedt hírek szerint, a 9 leírhatatlan állapotban levő fogoly közül négynél a katasztrófa bármelyik pillanatban beállhat. **Chaja Lipschitz, Szenkovits Sándor, Máthé Neumann Ernő és Imbri Péter** napok óta önkivületi állapotban fekszenek és rettenetes hörgésük árulja csak el, hogy ezekben a csonttá aszott mumiákban még van élet. Chaja Lipschitz a 26 éves beszarabiai tanárnő na összesen 29 kilós. Lehetetlen ráismerni, mondják azok, akik egészségesen látták valamikor ezt a különben is törékeny testű nőt. Máthé Neumann Ernő állapota viszonylagosan is a legsúlyosabb. Már betegesen került be a börtönbe. Pár hónapot már le is ült és még betegében kezdett hozzá az éhségstrájkhoz, amelynek ma ér-

— Az osztrák kikötőben összeütközött két kirándulóhajó. Brüsszelből jelentik: Osztrák kikötő előtt az Eszaki tengeren két, kirándulókat szállító hajó összeütközött. Egyik hajó az összeütközés következtében elsüllyedt. Utasai közül huszan elérték uszva a mási kajakot s így megmentekültek. Az elsüllyedt kiránduló hajón a megmenekültek előadásai szerint összesen száz utas lett volna. Ha ez igaznak bizonyul, akkor nyolcvan veszett s ingerbe az elsüllyedt hajóval.

— A canterbury érsék a világ-éserkészkongresszusán. Londonból jelentik: A canterbury érsék tegnap meglátogatta a világ-éserkészboreet. Az érsék beszédet mondott, melyben rámutatott annak nagy fontosságára, hogy a különböző nemzetek ifjúsága nemzetközi együttműködésre alkalmas szervezésben tömörüljön. Szerinte ez lesz akadály a jövő háborúinak. Az ünnepség végülével a éserkészek megismételték a éserkészfogadalmat az érsék előtt.

KÉRJE MINDEN ÜZLETBEN EZT A

SELYEM HARISNYÁT

TARTÓS, MOSHATÓ

községnek, mint templom, vagy bármely más hitközségi épület építése. Csák László azonban, úgy látszik, ezt az alkalmat is meg akarta ragadni arra, hogy egy újabb jövedelmi forrásra tegyen szert. A hadadi zsidóság felhívta erre a hallatlan visszaélésre a Zsidó Parlamenti Klub figyelmét és kérte, hogy interveniáljon a hitközség érdekében az illetékes hatóságoknál, annál is inkább, mivel ma a fürdő még mindig abban a félig kész állapotban van, mint amikor Csák László jegyző lepecsételte és abszolúte nincs rá mód, hogy a lepecsételte félig kész fürdőt be is fejezhessék.

relési akciójával szemben egyre erősbödik a hangulat az amerikai politikai életben. A szenátus tagjainak egy tényleges tábora nem nézi jó szemmel Hoover törekvéseit s ezek vezére több lapban írt cikkében az elégedetlenségnek hangot is ad. Swenson szenátor cikkében azt hangoztatja, hogy az elnöknek nem állott jogában a három cikkét építést beszüntetgetni. Álláspontja szerint tengeri leszerelésről addig nem volna szabad beszélni sem, amíg az Egyesült Államok flottájának tereje meg nem közzelíti az angol flottáét.

— Visszahívták a szabadságról az összes sziguranca-tisztviselőket. Bukarestből jelentik: A sziguranca vezérigazgató, sága körrendeletet küldött az összes állambiztonsági felügyelőségekhez, amelyben utasítást ad, hogy az augusztus hónapra szabadságot sziguranca-tisztviselőket azonnal hívják vissza hivatalaikba. A rendelet hangsúlyozza, hogy ezalól az intézkedés alól senkivel nem lehet kivételt tenni.

— Három lordok hazatértek.

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

- Knut Hamsun: Őszi csillagok (Regény).** 104 lap.
 - Révész Béla: Orkán. (Elbeszélések).** 108 lap.
 - Farró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélések).** 90 lap.
 - Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozis és szuggesztió.** 88 lap.
 - Perfal: Bűnhődés. (Reg.)** 160 lap.
 - E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény).** 172 lap.
 - Könyv Ady Endréről.** 136 lap.
 - A költárság Pompadourja. (Híres bűnesetek)** 80 lap.
 - Hedensterna A.: Jönsson ur emlékei. (Regény).** 88 lap.
 - Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.**
- A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvétellel 12 lej portóköltéssel.)

Zsidó ifjusági könyvek:

- Oszkár bácsi zsidó meséi — 30 lej
 - Sas Irén: Kol-nidre — — — 30 „
 - Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjteménye) — — — — — 60 „
- Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

— Szilágyi Bert a Terézkeruti Szinpadhoz szerződött. Szilágyi Bert a Kolozsváron is jólismert tehetséges fiatal művésznőt Salamon Béla, a kitűnő budapesti színész és direktor, a jövő szonara a Terézkeruti Szinpadhoz szerződte le. Itt említjük meg, hogy Szilágyi Bert a hó 4-én Kolozsváron házasságot kötött Fónagy Józseffel, a budapesti Angol-Magyar-Bank főtitkárjával.

Értesítés!
Megnyit Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó utak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel

„Venetia-szálloda“ vezetősége
MOSESU tulajdonos.

Az Uj Kelet zsidóság Főszerkesztő: Pelelós szerkesztő Bukaresti szerkesztő: Lipszani Az Uj Kelet forrás m

A walesi donból jelentik a walesi On-Trentbe éumi ünnepség trónörökösé tőzködött a vett a tiszteltan koszorút sok emlékmű gyermek hó gol légió tag oeg előtt. A tette a mijsé a kábelváza ünnepségek kintese volt. fajtát köspol ward király. Iyés alkalma. Az egyik h dította meg ottatörködés. ALE-nek for munkásai k ri játszótárs szorított.

lordok hazatértek. Frank Mar lónék es két kollogia először a pa rába es ma összes helyia mkor három azon vették zartak a lor ségbeesetlen giség nem tak a rájuk hosszú ide egyszerre ca zett. Kinyitl egyik portás A portás u hogy valaki megjött, h házában es felhuzott ra a képviselő táasok után ban az alsó dékből ható

Rapi
ne etjegy, augusztus 1. nál előre i féle me Piata Uatriti ott költöldi

— Készül Belgrádból kultuszminis von elkészül via között zefe. A ter elő utalják, nar elnökle hogy vélema mányának a

— Ismerte jét Rotterda tik: A város járvány utó legét meg állapítani. ség vizáhim hatlak bé. A van, köztük Dal és megh nak oltást.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomát csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A walesi herceg, mint sörfőző. Londonból jelentik: Tegnap délelőtt 11 órakor a walesi herceg repülőgépen Burtons-on-Trentbe érkezett, hogy a város jubileumi ünnepségén résztvegyen. Az angol trónörökös déli 12 órától este 6 óráig tartózkodott a városban és ez idő alatt részt vett a tisztelőire rendezett ebéden, azután koszorút helyezt el az esesett hősök emlékművén, fogadta 3000 iskolás-gyermek hódolatát, majd pedig az angol legió tagjai vonultak el a walesi herceg előtt. A trónörökös végül megtekintette a majselymglyárat, a gummigyárat, a kábelgyárat és a tornacsarnokot. Az ünnepségek csúcspontja a sörház meglátogatása volt. A herceg hat különböző sörfajtát kóstolt meg, köztük a híres Edward király-sört, amelyet csak ünnepélyes alkalmakkor szoktak felszolgálni. Az egyik helyiségben sajátkezűleg indította meg a gépet. A sört, amelyet ottartózkodása alatt főztek, „Princess Alice”-nek fogják hívni. A herceg a sörház munkásai között felismerte gyermekkori játszótársát, akivel szívélyesen kezet szorított.

Három angol képviselő kalandja a lordok házában. Londonból jelentik: Kétféle kalandja akad a napokban Frank Markham munkáspárti képviselőnek és két képviselőtársának. Markham két kollegáját, akik most kerültek be először a parlamentbe, elvige a lordok házába és megmutatta nekik a felsőház összes helyiségeit. Késő este történt ez, mikor három képviselő jövegni akart, azon vették magukat észre, hogy rájuk zárták a lordok házát. A képviselő kétségbeesetten dörömbölni kezdett, de segítség nem érkezett. Ekkor megpróbálták a rájuk zárt ajtó zárát felfeszíteni. Hosszú ideig fáradoztak ezzel, amikor egyszerre csak váratlanul segítség érkezett. Kinyitott az ajtó s belépett az alsóház egyik portása, három rendőr kíséretében. A portás ugyanis végre meghallotta, hogy valaki az egyik ajtó zárát fészegeti, megijedt, hogy betörők járnak a lordok házában és rendőrt hívott. A rendőrök látták a ravaszu revolvérrel közelgő képviselőket felé s csak hosszas igazoltatás után hittek el nekik, hogy valóban az alsóház tagjai és nem rossz szándékból hatoltak be a lordok házába.

Rapidvonatokhoz
A gyors- és szamoszot ühőhelyel együtt, augusztus 1-től kezdve kapható, sőt 10 napig előre megrendelhető: **Dr. Mezei-féle menetjegyjárodában Cluj, Piața Unirii (Főte) 1.** A ósháza. Ugyanott külföldi vasúti jegyek 60 napi érvényel kaphatók.

Készül a jugoszláv konkordátum. Belgrádból jelentik: Az igazságügy- és kultuszminisztérium együttműködése révén elkészült a Szerb és Jugoszlávia között köpendő konkordátum tervezete. A tervezetet most kijölni bizottság elé utatják, mely Lanovics egyetemi tanár elnöke alatt közelebbről összeül, hogy véleményes jelentést tegyen a kormányának a tervezetről.

Ismeretlen járvány ütötte fel a fejét Rotterdamban. Rotterdamból jelentik: A városban és környékén különös járvány ütötte fel a fejét, melynek jellegét még nem sikerült alaposan megállapítani. Azt tartják, hogy a betegség vízhírnő, amit tengerészek hozhattak be. A megbetegedettek száma hatvan, köztük kegyő tudógyulladást kapott és meghalt. A hatóságok a lakosságnak óltást, illetve újraltást javasolnak.

Jövöre Dél-Amerika választja meg a világ szépségkirálynőjét. Miss Universe fontos problémája korántsem dönt még el a deauvillei, holtversennyel végződött szépségkirálynő választáson. A végző döntésre valószínűleg jövöre fog sor kerülni, még hozzá Braziliában. A Rio de Janeiroban megjelenő „A Nolle” című lap rendező jövöre szeptemberben a világszépségversenyt. Erről a versenyre meghívják az összes európai, északamerikai és délamerikai szépségkirálynőket és közülük fogják majd Miss Universe-t választani a legszebbet.

Négy ember esett áldozatul az országúton keresztülfeszített magasfeszültségű villamos drótnak. Bécsből jelentik: Körneuburgban eddig ismeretlen tettes az országúton át drótot feszített s ezt összekötötte a magasfeszültségű vezetékkel. Az arra járók közül négyen megérin tettek a drótot s közülök hárman a helyszínen meghaltak, a negyedik elvesztette eszméletét s a kórházban agonizál. Széleskörű nyomozást indítottak a tettes kézrekerítésére.

Újra kirobbanással fenyeget az orosz-kínai konfliktus. Londonból jelentik: A Reutjer távirati iroda azt a jelentést kapta Sanghaiból, hogy az orosz delegátusok követelik a kínaiaktól a vasúton a statusquo azonnali visszaállítását s csak abba hajlandók beleállni, hogy a vasutonalnak közös, kínai-orosz ellenőrző bizottsága legyen. A kínai delegáció a követelést Mukdenből kapott instrukciója alapján egyelőre elutasította. Ennek ellenére mindkét fél részéről előkészítik a napok mulva Citaban megkezdődő újabb közvetlen tárgyalásokat.

A Hggibbor nyári mulatsága a kedvezőtlen időjárás miatt nem sikerült úgy, ahogyan a népszerű klub remélte, a körülményeket tekintve, mindamellett sikerről lehet beszámolni. A gyermekdeputant el kellett halasztani az eső miatt; az esti táncmulatságot azonban — az emeleti helyiségekben — sokkal kevesebb közönség megtartották. A termek zsu folásig megteltek táncoló ifjúsággal, a mely hajnalig ropta a táncot. A sz p ségversenyen leső lett Rosmann Irénke, 2. Frenkel Kajtó, 3. Erős Györgyike, akik a rendezőség szép ajándékát kapják a díesőségen kívül jutalmul. — Az ünnepély sikere érdekében dr. Vass Zoltán, Radó Ernő, Salamon Lajos, Danzinger Ernő, Weisz Jenő, Rosmann Jenő buzd gólkodtak.

Hogyan semmisítik meg Amerikában a bankjegyeket. Washingtonból jelentik: Augusztus 10-től kezdve Amerikában új egydolláros bankjegyeket bocsátanak ki, amelyek jóval kisebbek a régi bankjegyeknél. A régi egydolláros bankjegyeket egy éven belül kivonják a forgalomból és megsemmisítik. A régi bankjegyeket részben az állami nyomdában, részben pedig a pénzverdeben semmisítik meg. A pénzverdeben külön terem van e célra berendezve, hol naponta hárommillió dollár értékű bankjegyet lehet megsemmisíteni. A gép, a mellyel a bankjegyeket megsemmisítik, hatalmas vázához hasonlít. A gép vörösrőre mázolt, négy méter átmérőjű óriási dobbl áll, amelyet gőzgép hajt. A dobban éles pengék vannak elhelyezve, amelyek a bankjegyeket apró szeletekre vágják fel. A szeletek azután automatikusan egy tartályba kerülnek, amely szoda és mészsódat tartalmaz. Ez az oldat szétrombolja a papírrostokat. A bankjegyek megsemmisítésé felett külön bizottság gyakorolja a felügyeletet. Az egész folyamat egy-két óra hosszat tart, a mely idő alatt a bankjegyek sűrű péppé válnak. A masszát végül papirgyáraknak adják el. Az államkincstárnak egy tonna bankjegy-pépről 17 dollárt fizetnek a papirgyárak. Minthogy évente körülbelül 3000 amerikai tonna pépet adnak el, a bankjegyek megsemmisítése jó védelmező üzletnek bizonyul.

Az angol király háborus teljesítményei. Londonból jelentik: A londoni lapok az V. György királyon végrehajtott szerencsés operáció alkalmából gratifikát közölnek a király háborus teljesítményeiről. A statisztika szerint V. György 451 katonai parádét tartott, 320 kórházat és 200 muniógyárat látogatótt meg. Résztvett továbbá 49 jótékony sági összejövetelen, 56 röggelin. A tábornoki karral és a zadmíralással 1500 megbeszélése volt. A La Manche csatornán hétszer hajózott át, hogy katonáit meglátogassa. A Franciaországban álmomásozó angol katonák között 50.669 katonai érdemrendjelét osztott ki és 50.000 hazafival szorított kezet. A király a háboru folyamán a lapok szerint az élelmszer hiányra való tekintettel, rendkívül mértékletes életet élt.

Meghalt Raoul Pictet, a gázok esepfolyósításának felalálója. Párisból jelentik: Raoul Pictet, a hirneves svájci származásu fizikus, 84 éves korában meg halt. Nevét fölfedezésével teite ismerette amelyek közül a legnevezetesebb a nitrogén, a hidrogén és az oxigén esepfolyósítása. Fetalalt egy jéggépet is, sőt fagyasztótárgyat is alapított.

Mikor a „hírös” rablóbanda ügyeit tárgyalják. Berlinből jelentik: A törvényesek ma egy olyan eset színhelye volt, amelyre eddig még nem volt példa. A központi berlini bíróság előtt tegnap kezdődött meg egy rablóbanda bünye ügyének tárgyalása. Amint a terem szolga az ajtókat kinyitotta, hirtelen 100 személy rohant a helyiségbe, akik mindnyájan a rablóbanda hívei voltak. Végül is a helyzet fenyegetővé vált és alarmozni kellett az összes foghazórot, akik a tömeget a tisztviselők segítségével kiszorították a törvénytsek épületéből.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan,

legye gútt és állandó fejfájásban szenvedők, saját érdekükben használják a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mert ez megszabadítja az embert a felsorolt betegségektől, elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő, a test megerősödik és sulyban gyarapodik. A legjobb hízató szer. Rendkívül kellemes ízű, va bevétele nem okoz nehézséget. Egy üveg ára 95 lej. Egy kurára 6 üveg szükséges. Megrendelhető postán utánvétellel **dr. FÖLDES gyógy-szertárából Arad, Strada Eminescu 21.** Hat üveg rend. ésnél postai díj nem lesz számítva

Demokratizált, új Waldorf-Astoria épül Newyorkban. Megírták egy hónap pal ezelőtt, hogy a jmezsüint Amerika egyik legelőkelőbb szállodája, a Felső tízezer találkozó helye: a Waldorf-Astoria hófel. Egy nagy vállalat vette meg a szállodat és a hatalmas épületben áruházat fog berendezni. Maxis akadt azonban egy pénzesoport, amely elhatározta, hogy a megszünt Waldorf-Astoria helyett épít egy újat, 43 emeletes lesz ez a szállodalakolosszus. Az építkezési költségek előreláthatólag 18 millió dollárt fog nak felemészteni. Ez a szálloda azonban nem lesz többé az előkelő világ találkozó helye: a középosztály számára készült és rendkívül olcsó áron lehet majd benne szobát kapni. A szállodának lesz természetesen külön színháza, mazzija, templom és egy kis könyvatos napilap is megjelenik benne a vndégek szórakozta tására.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Charité-szanatórium

Cluj-Kolozsvár, Strada Regală (Majális-utca) 12/a. szám. Telefon: 600.
Sebészet, belgyógyászat, szülészeti, (külön szülészeti és gyermekágyas osztállyal), nőgyógyászat, urológia, orthopédia, szemészet, fülészet, orv- és gégegyógyászat stb. legjelesebb speciánsta orvosok vezetése alatt. — **Külön** aseptikus és septikus műtőtermek. — Legmodernebb elvek szerint vezetett **híző- és fogyókurák.** — Cukor-, vese- és anyagforgalmi megbetegedések diétás kezelése. Diétás étkezések. Gyógyfürdők. Villamos gyógykezelések. — **Röntgen-gyógy-** mód és vizsgálatok. Vegyi és bakteriológiai vizsgálatok. — Bejáró betegeknek gyógyfürdők, villamos kezelések, Röntgen stb. vizsgálatok. — Elsőrendű ápolás. Mérsékelt árak. Igazgató főorvos:

Prof. Dr. Steiner Pál

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb

Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámu koltapédánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Több, mint

10.000

kötet könyv áll rendelkezésre magyar, német, francia, román nyelven az

Uj Kelet olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb íróinak művei. Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lei helyett csak 30 leit kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait

napi 1 leiért.

Csere vidékre is

A „DANTE” kölcsönkönyvtár (Cluj, Str. Iorga 5.) Fürdőkre prospektust szivesen küld.

Közgazdaság

Augusztus hetedikén alakul meg Nagyváradon az élőállatexportőrök országos szindikátusa

Az alakuló ülésen Mihalache földművelésügyi miniszter is képviselteti magát

Mihalache földművelésügyi miniszter terbe vette az ország állatkiállításának rendezését. A miniszter kezdeményezésére meg is alakult Nagyváradon a Romániai Élőállatexportőrök Szindikátusa, melynek elnöke Ghica herceg lett. Az új szindikátus meg is kezdte működését és hivatalosan értesítette Mihalache minisztert a megalakulásáról és kérte, hogy a szindikátusnak adja meg mindazokat az előnyöket, melyeket a miniszter az export felállítására érdekében megígért.

Mihalache miniszter, a szindikátus képviselőinek adott válaszában azt a kijelentést tette, hogy a kedvezményeket ki-

zárólag olyan szindikátusnak kívánja juttatni, amely az ország összes állatexportőrjeit egyesíti és épen ezért egy újabb gyűlés összehívását vette terbe, amelyen az ország összes érdekelt exportőrjei képviselve lennének. Értesüléseink szerint a szindikátus Mihalache miniszterrel egyetértésben az országos gyűlést augusztus 7-ére Nagyváradra összehívta, a gyűlésen a Regát, Bukovina, Erdély és Bánát élőállatexportőrjeinek képviselői megjelennek és a gyűlésen részt vesz Mihalache miniszter képviselője is. A gyűlés tárgya a szindikátusnak országos szervezetté való átalakítása.

Prágában felavatták a világ legnagyobb mintavásár-palotáját

A palotában háromezer kiállító számára van hely

Prága, aug. 5. A fiatal csehszlovák köztársaság évről-évre bizonyítja be életképességét és fejlődőképességét. A cseh áru szelvése már egész Közép-Európában közismert. A csehek mintavásárjait pedig valóságos elmenyeri Közép-Európa kereskedelmének és iparának.

Prágában nemrégben avatták fel a mintavásár új palotáját, amely páriát ritkítja az egész világon. 9000 négyzetméter területen kilencemeleteres magasságban épült ez a grandiózus épület, ahol több, mint 3000 exportcég helyezte el tárgyait. A palotában működik a mintavásári irodán kívül egy bank és váltóház, ahol az áruk exportjáról is gondoskodás történik, egy biztosítótársaság, egy utazási iroda, egy szállítási cég, egy szabadalmi iroda, posta, sűrűny- és telefonhivatal, vámhivatal, vendéglő, kávéház, büfé, mozi és táncterem. A palota bővelkedik liftekben, biztonsági intézkedésekben és mindenben, ami kényelmet és időmegtakarítást jelent.

Az idegen, aki Prágában érkezik, már a Wilson-féle főpályaudvaron belép a mintavásár információs irodájába és itt utalványt kap a hotelbe és elárják az összes mintavásári belépőjegyekkel. Külföldiek számára a mintavásár igazgatósága külön információs szolgálatot tart fenn, olyan személyzettel, amely az összes kultúrnyelvek felett rendelkezik. Alkalmat adnak a külföldieknek, hogy megismerkedhessenek azokkal a cégekkel, amelyek ott különösen közelebbről érdeklik.

A mintavásár látogatói átléphetik vízium nélkül is a határt, ha 1929 augusztus 22-ikétől szeptember 18-ig vásárlói igazolványt mutatnak fel. Az igazolványnak azonban el kell lennie látva az illetékes csehszlovák képviselői hatóság kerek bélyegzőjével.

Minden egyes idegen látogatója a mintavásárnak köteles ezt az igazolványt a csehszlovák köztársaságból való visszatérése előtt hitelszerűen a Prágai Mintavásár lakáshivatalánál. Ha ezt elmulasztaná, akkor a visszatérésre a határállomáson kétszeri látogatási díjat kell fizetnie. A csehszlovák államvasutak úgy a saját, mint a helyi érdekű és magánvasutakon 33 százalékos utazási kedvezményt adnak a prágai mintavásár látogatóinak augusztus 22-től szeptember 18-ig. A C. F. R. 50 százalékos vasúti kedvezményt nyújt a vásár látogatóinak.

A csehszlovák képviselői hatóságok az igazolványok kiadásánál és helye-győzésénél elsősorban az ipari, gazdasági és kereskedelmi köröket fogják figyelembe venni.

Augusztus elsején életbelépett az új közvetlen román-csehszlovák teherárutárifa. Augusztus 1-én a régi román-csehszlovák teherárutárifa érvényét veszítette és ugyanekkor életbelépett az új közvetlen teherárudíjszabás. Az új díjszabás 16 árucikkfajta tartalmaz árifát.

A CFR újabb félmillió darab talpa szállítására irt ki árlejtést. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága augusztus 10-ére újabb 500 ezer darab talpa vásárlására irt ki árlejtést. A szállítandó talpfák mértéke 2,70 méter. A talp fatermelők augusztus 9-én Bukarestben értekezletet tartanak, amelyen megbeszéljük az árlejtésen követendő egységes eljárás módjait. Itt említjük meg, hogy a CFR vezérigazgatóságánál július 20-án tartották meg a tűzifaárlejtést, amelyen 29 romániai cég tett ajánlatot tűzifa szállítására. A kolozsvári cégek közül Hirsch Vilmos, a Stăruinta Românească, Eissen Testvérek és a Valea Jiului fatermelővállalatok nyújtottak be ajánlatokat. Az árlejtés felett a CFR vezérigazgatósága a napokban fog dönteni és valószínűleg átveszi a teljes felajánlott mennyiséget.

Az új bélyegtaxák. A kolozsvári pénzügyigazgatósághoz megérkezett a bélyegilletékek fölemelését elrendelő törvény végrehajtási utasítása, amely szerint már a fölemelt illetékeket szerdik. Az új illetékek a következők: 1. Minden kérvény és nyilatkozat, amelyre eddig 10 lej volt a bélyeg, ezután 11 lej bélyeggel látandó el. 2. Különböző

hatóságok által kiállított bizonyítványok, amelyeknek bélyege eddig 12 lej volt, ezután 13 lej 50 bani összegű bélyeggel látandók el, noha az emelés voltaképpen csak 1 lej 20 banit tenne ki. 3. Regiszterek, naplók és feltárak (inventar), amelyeket eddig laponként 3 lej bélyeggel bélyegeztek fel, majd 20 százalék emelés után 3,60 helyett 4 lej-re kerekítettek ki, ezután 4,50 lejfel kell felbélyegezni. 4. Kereskedők és iparosok áruszámlái ezután az eddigi 0,12 százalék helyett 0,14 százalékkal bélyegezendők fel. 5. Nyugtákra, amelyeket az érték után bélyegeztek fel, ezután 20 százalékkal több bélyeget kell alkalmazni, mint eddig.

Nagy fizetésképtelenség a budapesti fapiac. A budapesti fapiac az erdélyi fakeskedelmet érdeklő fizetésképtelenség következett be. Dr. Goldfinger Oszkár favállalata közel másfélmillió pengős passzívával fizetésképtelenséget jelentett, amelyre körülbelül 70 százalékos fedezete van. Goldfinger a háború előtt az erdélyi puhafa termelés egyik jelentékeny alakja volt aki családjától elválva, Magyarországon kezdte meg vállalatát. Erdélyben azután is jelentékeny érdekeltségeket tartott fenn, így például a dícszentmártoni Nitrogén-gyár 65.000 darab részvényének tulajdonosa. Főhitelezője a szintén erdélyi származású Haimann Leó bucarestii fatermelő, akinek a követelése 150 ezer pengőt tesz ki. Megindult a kényszer-egyeségi eljárás bevezetése Goldfinger Oszkárrel szemben.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Kedden 5, 7, 9 órák: A vénkisasszony titka. (Marlitt regénye) 8 fejezetben. Főszereplők: Marcella Albani és Frida Richard. Előjáték: Burleszk, 2 felvonásban és Szóvata fürdő látkép filmen.

Szerdán 5, 7, 9 órák: A vénkisasszony titka.

GRAND

nyári mozgó műsora, városbába udvarán
Kedden este 9 órák: 1. Női divat. Dráma. 7 felvonásban. Főszerepben: Harold Lloyd, Einar Hanson és Raymond Hatten. 2. En és szerelmeim. Vigjáték, 7 felvonásban. Főszereplő: Harold Lloyd.

Hölgyeim! Türelmetlenül várunk a nyári női kalapokat fel-tűnően leszállított szenczió! oicsó árban árusít az „IDEAL” női kalapüzlet Cluj, R. Ferd. 8. Férfi és női kalapok formálás, alakítása, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt gyári árban készülnek.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

Virág Lajos hangversenye

Szombat este választékos és szépségű publikum előtt tartotta meg koncertjét Virág Lajos, a kolozsvári Magyar Színház volt énekes. Az augusztus eleji nyomasztó hőseg nem a legmegfelelőbb alkalmat nyújtotta a külföldre elszármazott baritonistának, hogy fejlődéséről a kolozsvári publikum előtt tanúságot tehesen. Ismét alkalmunk volt megállapítani, hogy Virág Lajosnak nagyszerű, szélesen zengő s hajlékony lírai baritonja van, amelynek szépsége egy-két előadási darabban, így például Der Lenzen maradek nélkül érvényesült. Az énekés-be azonban a koncertterem fűtött atmoszférája látszólag zavarta és így énektechnikai fejlődéséről, — hangtel, intonálás, frapirozás, — nem alkothatunk alapos véleményt. Az Ady-Reinitz dalok interpretálásánál szívesebben láttunk volna egy kicsivel több temperamentumot a művésztől, aki a román dalkönyvében a „Prologus” második felének erőteljes kihozásában adott izelítőt az utóbbi években tett nagy fejlődéséről. A közönség melegen ünnepelte Virág Lajost és az ünneplésből kijutott a kísérő Antal István zongoraművésznek is, aki egy rossz zongorával hőiesen küzdve, stílusosan és fölényes zenei intelligenciával kísérte Virág énekszámait. A fiatal művész, aki ugyszólyán szemünk előtt fejlődött a zongora virtuózai közé, szeretnők önálló koncerten hallani. (K.)

A Magyar Színház mozi-műsora:
(Minden előadás keretében két teljes műsor!)

Kedden 4, félhét és 9 órák: 1. Kelet lángokban. (10 felvonásos izgalmas film-dráma. Főszerepben: Lon Chaney). 2. Nagyvilági házasság. (8 felvonásos társadalmi színmű. Főszerepben: Conrad Nagel, a „Szenvedély” főszereplője). 3. Kísérő pékek) Kétfős műsor. Két és félórás előadások. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szerdán, csak 4 és félhét órák: 1. Kelet lángokban. (10 felvonásos izgalmas dráma, a főszerepben Lon Chaney). 2. Nagyvilági házasság. (Társadalmi színjáték. Főszerepben Conrad Nagel, a „Szenvedély” főszereplője) 3. Kísérő műsor (Kétfős műsor. Két és félórás előadások). Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Keresünk azonnali belépésre segéd-könyvelő nőtlen fiatalembert, aki a román és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Kézrel írott ajánlatokat „Cluj gyár vállalat” jellegével a kiadó továbbít.

TÖZSDE

Valutapiac 1929 augusztus 5 (Rador)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324250—324250	—	—	49150	324250	1103250	13676	65005	192450
Newyork	18875—18875	51975	51970	25620	16875	57340	71130	3377	—
London	81675—81675	25225	252205	12393	81675	2780	344575	163750	49481
Páris	685—685	20375	203675	—	685	224850	2781	13210	39125
Milano	88150—88150	271875	271875	13880	88150	3000	3717	17672	523125
Prága	49950—49950	153375	153850	—	49950	169850	214475	—	296
Budapest	2975—2975	9082	9060	—	2975	—	12394	58875	—
Belgrád	297—297	91275	91275	—	297	1007	124862	5932	176
Bukarest	—	30850	30850	1515	—	340	42150	2.0350	59
Varsó	1905—1905	5830	5830	—	1905	642790	7969	37975	—
Bécs	236750—236750	73250	7323	—	236750	809650	—	47493	—
Berlin	4018—4018	12390	12391	—	4018	1366850	16938	80480	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 30850, Páris 1515, Budapest 34025, Bécs 422, Prága 200

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

Írta: ALEX SLANK

(25)

Szóba hoztam az esetemet.

„Az a fiú minden percben itt lehet, épen mostanra rendeltem ide.”

Az óráját nézte és épen akkor csöngették. Halottam, hogy kint az ajtó előtt valaki köhögött, épúgy, mint Felbár az alsó alkalommal, én is most, amikor jöttem. Akonyhából kiment az egyik nő és beengedte.

A fiú vasárnapiasan volt öltözve. Kékesfekete csikjai arcán és közén még látszottak. Megmutatta a mellét és hátát, fekete csomók, félig hegedt és savót izmáló sobek plasztikus torképe volt.

„Miért nem feküdt le?” — csodálkoztam.

„Az ujjamat bekér hagyták — szolt olyan szentvértől, mint amikor valaki cigarettát vásárol — tudok dolgozni. Épen csak este vagyok lazás egy kicsit”. A rendőrségnek ugyanis volt egy detektívje, aki külön kiképezte magát a kintásban. A letartóztatottak körébe „dolgozta meg” a híres 64-es szobában. Háromszoros ajtóparna fogta fel a megkínzott ember ordításait. Ha elájult, közszenleiben állott a vízvezeték és volt némi kötszer, éter és alkohol a szobában.

Ez volt a hely, ahol a csirketolvaj apagyilkosságot is beválthatott.

A fiú elmondotta, hogy szerencsésjére, amikor bevitték, ez a bestia vidéki kiküldetésben volt.

János megkérdezte:

„Mondd csak, voltál-e volna, ha bevisznek a hatvanötödikbe?”

„Ha holtan ott maradok, akkor sem vesznék ki egy kukkot belőlem. Elvégre, tetszik látni, a nagyszobában sem bántak velem kesztyűs kézzel, a sebeim épen eléggé bizonyítják, hogy becsületesen helybenhagytak ott is. De tessék megnézni a jegyzőkönyvet, huzzak-e ki belőlem egyetlen köpést. Mondja már Domokos bácsi, mikor kapok egy „fricskát?”

Fricskának hívták a zajt-harapó revolverkiszáradékot.

János Domokos erősen a fiú szemé közé nézett.

„Erre aztán igazán várhatsz, atyafi! Aki olyan ügyetlen, hogy a biciklivel sem tud bennni, hogy lehet arra rábízni a fegyvert?”

A fiú elszégyelte magát.

„Mindnyájunkat érhet baleset.” — mondotta és tekintetét leszőgezte.

János kissé őrlésen tiltakozott.

„Mi nem ismerjük azt a mondást. Nem érhet mindenkit baleset, csak az ügyetleneket. Azok után, ahogy ezt a dolgot csináltad, várnod kell, míg komolyabb megbízást kapsz. Be kell bizonyítanod, hogy nem vagy hebehurgya. Munkával fogod bebizonyítani, de nem olyannal, ami még nem neked való. Munka nélkül nem lehet eljutni a paradicsomba. Ismered ezt a török közmondást?”

A fiú tovább próbálta meggyőzni Jánost, de ő jóindulattal kimondotta a végső szót.

Megint csöngették.

Felbár József jött a lakásba.

Jó uszonnát kaptunk, nem épen háborus elemőzsiát. Habfőh, vajás kalács, tejszínes kávé került az asztalra, burzsuj lakoma. Aki a fegyvergyárban dolgozott, az ilyenekben nem volt szűkiben. Persze, előmunkásnak és bizviselőnek kellett lennie.

Felbár József uszonna közben „kapta le” a fiatalembert. Kilitásba helyezte, hogy nagyon alsórendű megbízásokat fog kapni, ha nem becsüli meg magát.

„Mond csak, hogy kerültél most ide. Nem gondold, hogy a detektívök megfigyelhetnek?”

A fiú győzedelmes mosollyal mondotta:

„Engem detektív többé el nem fog csipni, az istenit! Erdőt már úgy megcsináltam, a Vadas Margittal.”

Vadas Margit a szomszéd házában lakott és jóbarátságban volt a fiúval. Meg-

állapodtak, hogy kacérkodni fog az egyik detektívvel, aki különben is szemet vetett rá. Ma vasárnap lévén, kiöltözött és hazajövet, szóba állott az ügyelő polgári rendőrrel. Ezt az alkalmat felhasználva, a fiú szépen ide karikázott.

„Nem gondold — kérdezte János, — hogy egy másik detektív valahol egy utcasarkon figyelt és ide követett?”

Felbár megnyugtatta az öregot. A rendőrség annyira el van foglalva most megfigyelésekkel, hogy két ember egy gyanúsítottnak a megfigyelésére nem tejk. Uszonna közben még egyszer szóba került az a bizonyos vadállat, aki az előállított munkások körmeiből szedi ki a vallomásokát.

Az újságíró mindent tudott róla. A legértékesebb, hogy zsidó fiú volt, kötelevő. Sem az ipari foglalkozása, sem a rendőri nem olyan, amit zsidók szoktak vállalni. De ő nem egy közönséges származás. A jobbfiún egy lyuk van, nem a fülbevaló helyén, hanem a fülcsúcson. Van egy régi bibliai törvény, amely a rabszolgá fülének keresztüllyukasztását rendel el, ha a szolga a fősabados után is azt mondja: „Szeretem uramat, szeretem háznépét, jó sorom volt nála” és nem engedi magát felszabadítani. Ilyen a régi megbélyegző azzal, hogy odavitték az ajtófélfához, rászorították a fület és átlukasztották. Örökös szolga az ilyen. Ennek a bestianak minden őse a bibliai időkben rabszolga volt és rabszolga akart maradni.

„Különös dolog ez — folytatta Felbár — a család az évszázadok során egészen bizonyosan sok ezerre növekedett, a kilyukasztott fül pedig csak a család egy vonalában maradt meg. Itt is csak a fiuk kapják születésükkor. Vészes terheltég. Ki kellene írni őket, hogy magjuk se maradjon. A robbanásnélküli pisztollyal.

A fiú tete ezt a javaslatot nagy lendülettel.

Nem olyan egyszerű a dolog, fiam. A forradalom kíméletlen ugyan, és nem ijed meg egyes embereknek a földön való erőszakos eltávolításától. De csak ha veszedelmet lát benne magára a forradalomra. Ez a fickó talán hasznossá teszi még magát. Kérni kell egy kicsit. Nemsokára kap egy intést. Ha politikai okokból előállított munkához ujjal hozzányúl, nemesak a füle, hanem a torka is át lesz lyukasztva. De te — fordult azután Felbár József a fiú felé — te ezt a megbízást nem kapod, az már biztos. Erre hírváltott hággadt embereim vannak. Majd kitalálunk számodra valami csöndes beosztást, ahol tanulhatsz. Összekötő leszel.

A fiú eléggé meglegedetten hazament, beírta a biztatással, hogy amíg sor kerül a forradalomra, addig amúgy is tanulni kell minden elítmunkásnak.

Itt hallottam először ezt a szót. Engem is elítmunkásnak vettek és kötelezőmémé tették, hogy szerezzek magamnak valami beosztást, ami engem Pesten tart. Figyeljem behűrlől az urak szervezkedését, a legbensőbb emberüknek kell, hogy tartsanak, ez fontos. Az uságírók társasága nem jelent sokat. Jikantóriákat tudnak meg ezek az emberek, csak kevés van őszintén bekapcsolódva egy programba. A jobbjai is egyetlen dologra törekszenek, hogy gondtalanul láthassák el a munkájukat. Nem is akarják őszintén az új társadalmak, féltik tőle a művészetüket. Csak a legjobbjai tudják, hogy a dolgozók rendjében fejlődhetik az igaz egyéniség.

János Domokost és leányát Felbárnak ez a fejtegetése nem nagyon érdekelte. Engem sem különösen. Ezeket én ősztonősen éreztem és minden teóriát eprobléma körül ballaszttnak tudtam.

Jól esett, amikor Irma javasolta, hogy előszedi a gramofont.

(Folyt. köv.)

A magyar regényirodalom legújabb remekel!

1. Bibó Lajos: **Anyám!** A modern magyar társadalom nagy regénye. 2 kötet, művészi egészvázsonkötés — Le: 612.—
2. Földi Mihály: **Az utolsó álarc.** Ujszerű regény a színészvilágból. Finom egészvázsonkötés — Le: 313.—
3. Móricz Zsigmond: **Az ágytakaró.** Magyar zamatu történet. Izléses vázsonkötés — Le: 408.—
4. Sz. mory Dezső: **Térjtek meg végre hozzám.** Különleges témák kis novellákban. Szép egészvázsonkötés — Le: 245.—
5. Zilahy Lajos: **Valamit visz a víz.** Ragyogó meseszöveg, mesteri lélektelemezés. Csinos egészvázsonkötés — Le: 232.—
6. Babits Mihály: **Halál fia!** Regényes korrajz a magyar középosztályról. 695 oldal, díszes egészvázsonkötés — Le: 632.—

Napjaink leghíresebb regényei:

7. E. Diding: **A világgók.** Az arany és rádium regénye. Modern egészvázsonkötésben — Le: 232.—
8. Dos Passos: **Nagyváros.** New-York regénye, minden büne, minden gyönyör. Impozáns egészvázsonkötésben — Le: 398.—
9. Hutchinson: **Az asszony, aki pénzt keres.** A cím beszél. Elegáns egészvázsonkötésben — Le: 320.—
10. Blasco Ibanez: **Mindenki asszonya.** Regény korunk emésztő tüzeiről: a hízterieről. Szép egészvázsonkötésben — Le: 272.—
11. Mereszkowskij: **Leonardo Da Vinci.** Egy rendkívüli művész regénye egy rendkívüli korban. 2 kötet, piros luxusvázsonban — Le: 327.—
12. G. Da Verona: **Cleo, divatszalon.** Merőben ujszerű, forró szerelmi történet. Elegáns egészvázsonkötésben — Le: 245.—
13. Zilahy Lajos: **Két fogoly.** Forró szerelmi történet a nagy háborúból. 2 kötet, elsőrangú vázsonkötésben — Le: 544.—

Kaphatók az UJ KELET könyvostályában.

Olcsósági könyv hullám

Az alábbi híres művek egy-egy kiadás megmaradt példányaiból valók s ezért rövid ideig (az új kiadás megjelenéséig) több mint 60%-os árengedménnyel szerzhetőek be.

I. Regények és elbeszélések:

	Boltt ár	Leszállított ár
Carco:	Kokain 162 oldal	180 L. 66 L.
Hugo:	Izlandi Han 487 old.	400 " 120 "
König:	Szent palota 312 old.	320 " 130 "
Lindberg:	Viola 181 old.	180 " 66 "
Miklós:	Madárka 152 old.	160 " 55 "
Négyek regénye:	269 old.	280 " 90 "
Norris:	Az örvény 433 old.	400 " 120 "
Rosny:	A föld halála 245 old.	220 " 66 "
Löns:	Ordas 207 old.	220 " 66 "
	Két arc 291 old.	260 " 80 "
Busson:	Szegény Dronte 382 old.	320 " 110 "
Baumann:	Jób 367 old.	340 " 110 "
Strobl:	Kisértek 416 old.	320 " 110 "
Gerald:	Ezüstlakodalom 190 old.	100 " 30 "
	Robert és Marianne 192 old.	100 " 30 "
Goethe:	Clavigo 84 old.	100 " 30 "
Szép E.:	Magyar könyv 124 old.	80 " 40 "
	Világ 64 old.	80 " 30 "
Elbeszélők tára:	200 old.	100 " 35 "
Ebner-Eschenbach:	Felbontatlanul	30 " 10 "
Lakatos:	Pesti bábjáték 48 old.	30 " 10 "
Lermontov:	A démon 56 old.	30 " 10 "

II. Ismeretterjesztő művek:

Ambrus:	A kritikáról 101 old.	30 " 10 "
Sebestyén K.:	Schakespeare 191 old.	30 " 10 "
Sealsfeld:	A vén squatter 141 old.	130 " 10 "
Braun Soma:	A népmese 205 old.	100 " 20 "
Grubb:	Quakkerek vallása 165 old.	100 " 20 "
Kármán:	Ethika 169 old.	140 " 25 "
Leidenfrost:	Bevezetés az élettud. 121 old.	100 " 20 "
Zoványi:	Felvilágosodás 186 old.	100 " 20 "
Havas:	Értekezés 82 old.	100 " 15 "
Nagy:	Bevezetés a szociológiába 88 old.	100 " 20 "
Schmidt:	Az ind filozófia 120 old.	800 " 20 "
Wells:	A művészet fejlődése 279 old.	400 " 320 "
Zoványi:	A reformáció Magyarorszá. 485 old.	400 " 135 "

III. Miniatur könyvtár (Bibliofil kiadás):

Baudelaire:	Romlás virágai	320 " 130 "
Emőd:	Nótám, fitttyóu, citerám	160 " 65 "
Flaubert:	Három mese	160 " 66 "
Gautier:	Kleopatra egy éjszakája	160 " 66 "
Gerald:	Ezüstlakodalom	160 " 66 "
	Robert és Marianne	160 " 66 "
Hoffmannstahl:	Akárki	160 " 66 "
Kosztolányi:	Szegény kis gyermek	160 " 66 "
	Egy bus férfi panasza	160 " 66 "
Rolland R.:	A szerelem és halál játéka	160 " 66 "
Schopenhauer:	A szerelem metafizikája	160 " 66 "
Schakespeare:	Szonetjei	160 " 66 "
Szomory Dezső:	A selyemzsinór	160 " 66 "
Tolsztoj:	Az élő holttest	160 " 66 "
Wagner:	Parsifal	160 " 66 "
Wlassics:	Régi fiók	160 " 66 "
Zsolt Béla:	Igaz könyv	160 " 66 "

300 lejj a kiválasztott művek egy összegben fizetendők (vagy előfizetéssel vagy utánvétellel és portával). 300—500 lejj két egyenlő részletben. 500 lejen felüli megrendelésnél a vételár havi 150 lejes részletekben.

Részletfizetésnél az első részlet és a portó a küldeményvel lesz utánvételezve. Megrendeléseit egy lapon az Uj Kelet könyvostályához kérjük beküldeni.